

Hoofdpunten:

- Beleidsdekkingsgraad 31 december 2016: 96,0%
- Actuele UFR-dekkingsgraad 31 december 2016: 100,7%
- Rendement in 2016: 10,9%
- Belegd vermogen 31 december 2016: € 24,0 miljard

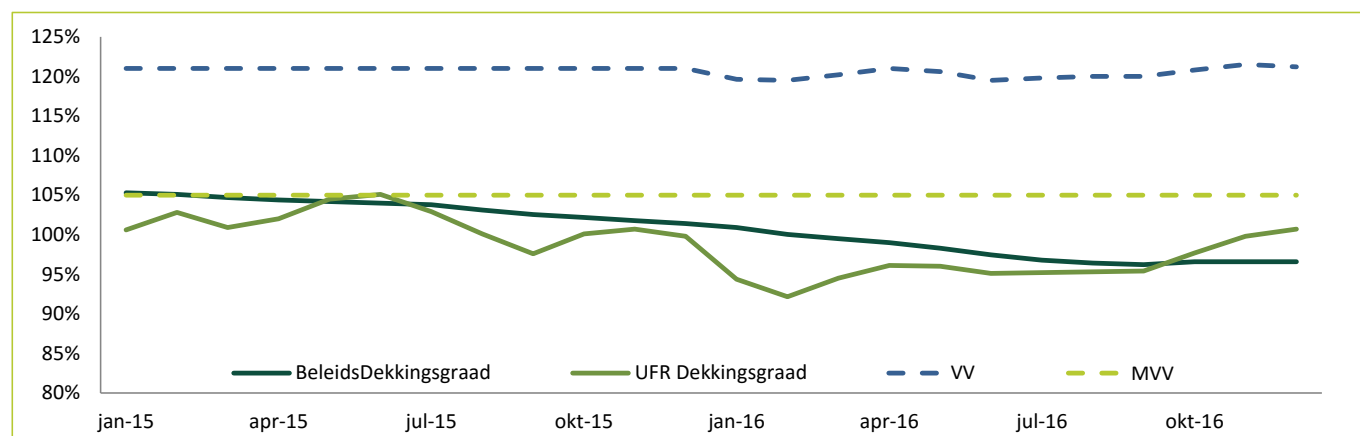
Ruud Degenhardt, bestuursvoorzitter Pensioenfondsv PGB: Onze financiële situatie is in het laatste kwartaal van 2016 verbeterd door de stijgende rente. Met een actuele dekkingsgraad van 100,7% per 31 december zijn we het jaar 2016 ruim boven de kritieke grens geëindigd. Verlaging van de pensioenen is daardoor gelukkig niet nodig in 2017. Onze dekkingsgraad is echter nog steeds te laag. Dat betekent dat we een verlaging van de pensioenen na 2017 niet kunnen uitsluiten. Ook verwachten we de pensioenen de komende jaren nog niet te kunnen verhogen.”

Financiële resultaten

Dekkingsgraad

De beleidsdekkingsgraad daalde in het vierde kwartaal van 2016 van 96,2% (30 september 2016) naar 96,0% (31 december 2016). De UFR-dekkingsgraad steeg van 95,4% (30 september 2016) naar 100,7% (31 december 2016). De financiële positie van het fonds is verbeterd: de UFR-dekkingsgraad steeg ten opzichte van een jaar geleden met 0,9% (van 99,8% naar 100,7%). De beleidsdekkingsgraad daalde over heel 2016 met 5% (van 101,4% naar 96,0%). Dit komt omdat de beleidsdekkingsgraad een gemiddelde is van de laatste 12 UFR-dekkingsgraden. Die UFR-dekkingsgraden lagen begin 2016 een stuk lager, waardoor de beleidsdekkingsgraad nog niet is gestegen de laatste maanden.

Grafiek 1: De ontwikkeling van de dekkingsgraden

Toelichting: de vereiste beleidsdekkingsgraad van Pensioenfondsv PGB is op dit moment ongeveer 121,2% (Vereist Vermogen). Dit niveau moet Pensioenfondsv PGB eind 2027 kunnen bereiken. Zo niet, dan moet Pensioenfondsv PGB de pensioenen verlagen. Is de beleidsdekkingsgraad vijf jaar aaneengesloten lager dan het (Minimaal Vereist Vermogen), de minimaal vereiste dekkingsgraad? Ook dan moet Pensioenfondsv PGB de pensioenen verlagen. Verhogen kan pas bij een beleidsdekkingsgraad hoger dan 110%.

Kerncijfers PGB	Q4 2016	Q3 2016	Q2 2016	Q1 2016	Q4 2015
Beleidsdekkingsgraad	96,0%	96,2%	97,5%	99,5%	101,4%
Totaal Beleggingsrendement	-0,3%	2,9%	3,9%	4,1%	1,8%

Rendement

Het rendement van de beleggingen over het vierde kwartaal van 2016 bedroeg -0,3%. Het rendement over heel 2016 was 10,9%.

Tabel 1: Beleggingen en rendementen tot en met 31 december 2016

	Beleggingen		Rendement	
	In mln €	In %	2016	Q4 2016
PGB-totaal	24.015	100%	10,9%	-0,3%
Beleggingen met een laag risico (Matching)	11.706	48,7%	12,3%	-4,7%
Staatsobligaties	4.919	20,5%	13,4%	-6,3%
Bedrijfsobligaties	3.751	15,6%	4,0%	-1,3%
Hypotheke	1.293	5,4%	7,6%	1,3%
Euroliquiditeiten	306	1,3%	–	–
Inflatiegelinkte obligaties	1.135	4,7%	9,2%	-2,6%
Renteafdekking	302	1,3%	–	–
Beleggingen met een hoger risico (Return)	12.309	51,3%	9,2%	4,2%
Aandelen	9.759	40,6%	9,9%	6,6%
Alternatieve vastrentende waarden	1.008	4,2%	11,4%	4,2%
Alternatieve zakelijke waarden	1.709	7,1%	10,9%	3,3%
<i>Vastgoed</i>	709	3,0%	9,7%	1,7%
<i>Infrastructuur</i>	944	3,9%	12,2%	4,7%
<i>Private Equity</i>	56	0,2%	5,5%	2,2%
Liquiditeiten	-56	-0,2%	–	–
Valuta-afdekking	-111	-0,5%	–	–

Toelichting: De matching-portefeuille dekt deels het renterisico af van de verplichtingen. Het doel van de returnportefeuille is om rendement te behalen en daarmee de pensioenuitkeringen te verhogen.

Marktontwikkelingen

De referendumuitslag over uittreding van Groot-Brittannië uit de Europese Unie (Brexit) zorgde aan het einde van het 2e kwartaal voor meer stimulerend beleid van centrale banken en lagere rentes. In het 3e kwartaal is de rente nog wat verder gedaald. In het 4e kwartaal reageerden rente- en aandelenmarkten met koersstijgingen op de uitslag van de presidentsverkiezingen in de Verenigde Staten. De gestegen rente had een negatief effect op de matching-portefeuille, maar een positief effect op de dekkingsgraad, omdat de verplichtingen harder daalden. De returnportefeuille (vooral aandelen) behaalde positieve rendementen in het 4e kwartaal.

Ontwikkeling van de pensioenverplichtingen

Verplichtingen (UFR): De verplichtingen zijn verhoogd met circa 350 miljoen euro omdat de levensverwachting van onze deelnemers is toegenomen. De rekenrente van De Nederlandsche Bank steeg in het 4e kwartaal van 2016 van 0,9% naar 1,3%. Het fonds hoeft door deze rentestijging minder vermogen te reserveren voor de uitbetaling van de pensioenen. De waarde van de verplichtingen daalde van 24,8 miljard euro naar 23,9 miljard euro.

Ontwikkelingen bij Pensioenfonds PGB

- [Veranderingen in bedrijfstakregelingen](#)
Verschillende bedrijfstakregelingen zijn per 1 januari 2017 veranderd. Hiertoe besloten sociale partners tijdens cao-onderhandelingen.
- [Uitvoeringsorganisatie heet nu PGB Pensioendiensten](#)
De naam Timeos Pensioendiensten is veranderd in PGB Pensioendiensten. Hierdoor wordt nog duidelijker dat de dochterorganisatie ten dienste staat van deelnemers, gepensioneerden, werkgevers en bestuur van Pensioenfonds PGB.
- [Verhoging pensioenen niet mogelijk](#)
De pensioenen bij Pensioenfonds PGB zijn niet gestegen per 1 januari 2017, terwijl de prijzen wel iets zijn gestegen. De financiële situatie was eind 2016 niet goed genoeg om een toeslag te kunnen geven.

Ontwikkeling deelnemers

Het aantal deelnemers dat pensioen opbouwt bij Pensioenfonds PGB - inclusief toerekening wegens arbeidsongeschiktheid – steeg in het 4^e kwartaal met 1.488 (2,2 procent) van 67.114 naar 68.602. Het aantal deelnemers dat pensioen krijgt, steeg in het 4^e kwartaal van 72.282 naar 73.733, een stijging van 2,0 procent. In totaal waren er aan het eind van het 4^e kwartaal 142.335 deelnemers die pensioen opbouwen of pensioen krijgen.

Tabel 2: ontwikkeling deelnemerskring (31 december 2016)

Aantal deelnemers	31-12-2016	30-9-2016	30-6-2016	31-12-2015
Grafimedia en reprografie	22.332	22.489	22.335	22.180
Kartonnage- en flexibele verpakkingenbedrijf	5.300	5.365	5.366	4.466
Verf- en drukinktindustrie	1.831	1.818	1.763	1.720
Uitgeverijbedrijf	9.100	9.052	8.984	8.111
Kunststof- en rubberindustrie	1.845	1.834	1.824	1.791
Papierindustrie	2.347	2.294	2.285	2.320
Chemische en farmaceutische industrie	6.263	6.146	6.021	4.587
Groothandel	1.945	1.803	1.798	1.075
Dienstverlening	1.704	1.689	1.697	1.111
Groothandel in bloemen en planten	4.523	4.448	4.331	3.833
Procesindustrie	3.878	2.865	2.847	2.793
Maritieme aannemerij	1.995	1.993	1.824	1.834
Zeevisserij	908	940	898	-
Deelnemers met toerekening wegens arbeidsongeschiktheid	4.631	4.379	4.310	4.131
Totaal aantal deelnemers inclusief toerekening wegens arbeidsongeschiktheid	68.602	67.114	66.283	59.952
Totaal aantal pensioenontvangers	73.733	72.282	71.642	71.492
Totaal aantal deelnemers en pensioenontvangers	142.335	139.396	137.925	131.444

Het totale aantal deelnemers - inclusief deelnemers die na vertrek hun pensioen hebben laten staan bij Pensioenfonds PGB ('slapers') - kwam eind december 2016 uit op circa 304.000.

Disclaimer

De cijfers in dit kwartaalbericht zijn voorlopige cijfers, deels gebaseerd op schattingen, en niet gecontroleerd door de certificerende accountant en externe actuaaris.